

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2009. gada 16. jūlijā *

Lieta C-537/07

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Madrides Juzgado de lo Social nº 30* (Spānija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2007. gada 20. novembrī un kas Tiesā reģistrēts 2007. gada 3. decembrī, tiesvedībā

Evangelina Gómez-Limón Sánchez-Camacho

pret

Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS),

Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS),

Alcampo SA.

* Tiesvedības valoda — spāņu.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Ross [*A. Rosas*], tiesneši H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], J. Klučka [*J. Klučka*], U. Lehmušs [*U. Lohmus*] (referents) un A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*],

ģenerālvokāte E. Šarpstone [*E. Sharpston*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS)* vārdā — A. Alvaress Moreno [*A. Álvarez Moreno*] un H. I. del Vaije de Hoss [*J. I. del Valle de Joz*], pārstāvji,
- Spānijas valdības vārdā — B. Plasa Krusa [*B. Plaza Cruz*], pārstāve,
- Apvienotās Karalistes vārdā — T. Harisa [*T. Harris*], pārstāve,
- Eiropas Kopienų Komisijas vārdā — M. van Bēks [*M. van Beek*] un L. Locano Palačiosa [*L. Lozano Palacios*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokātes secinājumus 2008. gada 4. decembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- ¹ Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Padomes 1996. gada 3. jūnija Direktīvas 96/34/EK par *UNICE*, *CEEP* un EAK noslēgto pamatnolīgumu attiecībā uz bērna kopšanas atvaļinājumu pielikumā ietvertā 1995. gada 14. decembrī noslēgtā pamatnolīguma par bērna kopšanas atvaļinājumu (OV L 145, 4. lpp.; turpmāk tekstā — “Pamatnolīgums par bērna kopšanas atvaļinājumu”) 2. noteikuma 6. un 8. punkta, kā arī par Padomes 1978. gada 19. decembra Direktīvas 79/7/EEK par pakāpenisku vienlīdzīgas attieksmes principa pret vīriešiem un sievietēm īstenošanu sociālā nodrošinājuma jautājumos (OV 1979, L 6, 24. lpp.) interpretāciju.
- ² Šis lūgums ir iesniegts tiesvedības ietvaros starp Gomesu-Limonu Sančesu-Kamačo [*Gómez-Limón Sánchez-Camacho*] un *Instituto Nacional de la Seguridad Social* — valsts sociālā nodrošinājuma iestādi (turpmāk tekstā — “*INSS*”), *Tesorería General de la Seguridad Social* [Vispārējo sociālā nodrošinājuma kasi], kā arī Gomesas-Limonas Sančesas-Kamačo bijušo darba devēju *Alcampo SA* par pastāvīgas darbnespējas pensijas tiesībām, kuras prasītāja ieguva bērna kopšanas atvaļinājuma laikā.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienų tiesiskais regulējums

3 Direktīvas 79/7 preambulas pirmajā apsvērumā ir noteikts:

“tā kā Padomes 1976. gada 9. februāra Direktīvas 76/207/EEK par tāda principa īstenošanu, kas paredz vienlīdzīgu attieksmi pret vīriešiem un sievietēm attiecībā uz darba, profesionālās izglītības un izaugsmes iespējām un darba apstākļiem [(OV L 39, 40. lpp.)], 1. panta 2. punktā ir paredzēts, ka nolūkā nodrošināt pakāpenisku vienlīdzīgas attieksmes principa īstenošanu sociālā nodrošinājuma jautājumos Padome [...] pieņem noteikumus, kas nosaka tā saturu, darbības apjomu un piemērošanas pasākumus [...]”

4 Direktīvas 79/7 7. pantā ir noteikts:

“1. Šī direktīva neskar dalībvalstu tiesības izslēgt no tās darbības jomas:

[..]

- b) priekšrocības attiecībā uz tādas vecuma pensijas sistēmām, kas piešķirta personām, kuras izaudzinajušas bērnus; tiesību iegūšanu uz pabalstiem pēc pārtraukuma darbā, kas radies sakarā ar bērna audzināšanu;

[..].”

- 5 Padomes 1986. gada 24. jūlija Direktīvas 86/378/EEK par vienlīdzīgas attieksmes principa pret vīriešiem un sievietēm īstenošanu sociālā arodnodrošinājuma sistēmā (OV L 225, 40. lpp.) 2. pantā, kas grozīts ar Padomes 1996. gada 20. novembra Direktīvu 96/97/EK (OV 1997, L 46, 20. lpp.; turpmāk tekstā — “Direktīva 86/378”), ir noteikts:

“1. Ar “sociālā arodnodrošinājuma sistēmu” saprot tādu sistēmu, kuru nereglamentē Direktīva 79/7[..] un kuras mērķis ir nodrošināt uzņēmuma vai uzņēmumu grupas, tautsaimniecības nozares vai profesijas vai profesiju grupas darba ņēmējiem — vai tie būtu darbinieki vai pašnodarbinātas personas — pabalstus, kuru uzdevums ir papildināt likumā noteiktās sociālā nodrošinājuma sistēmas paredzētos pabalstus vai tos aizstāt neatkarīgi no tā, vai dalība šādā sistēmā ir obligāta vai pēc izvēles.

[..]”

- 6 Direktīvas 96/34 mērķis ir īstenot tās pielikumā pievienoto Pamatnolīgumu par bērna kopšanas atvaļinājumu.
- 7 Saskaņā ar minētās direktīvas 2. pantu dalībvalstīm vēlākais līdz 1998. gada 3. jūnijam ir jāievieš normatīvi un administratīvi akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības.

8 Pamatnolīguma par bērna kopšanas atvaļinājumu galvenie apsvērumi paredz:

“[..]

10. tā kā dalībvalstīm būtu jāparedz tiesību saglabāšana uz pabalstiem natūrā saskaņā ar apdrošināšanu slimības gadījumiem minimālā bērna kopšanas atvaļinājuma laikā;
11. tā kā dalībvalstīm attiecīgi saskaņā ar to nosacījumiem, ņemot vērā budžeta stāvokli, būtu jāapsver arī tiesību saglabāšana uz attiecīgiem sociālā nodrošinājuma pabalstiem, kādi tie ir minimālā bērna kopšanas atvaļinājuma laikā;

[..].”

9 Pamatnolīguma par bērna kopšanas atvaļinājumu 2. noteikumā ir paredzēts:

- “1. Ievērojot 2.2. noteikumu, šis nolīgums piešķir darba ņēmējiem — gan vīriešiem, gan sievietēm — individuālas tiesības uz bērna kopšanas atvaļinājumu saistībā ar bērna piedzimšanu vai adopciju, lai dotu viņiem iespēju vismaz trīs mēnešus rūpēties par šo bērnu līdz attiecīgam vecumam, nepārsniedzot 8 gadus, kurš jānosaka dalībvalstīm un/vai darba devējiem un darba ņēmējiem.

[..]

3. Bērna kopšanas atvaļinājuma pieejamības nosacījumus un sīki izstrādātus noteikumus tā piemērošanai nosaka dalībvalstu likumos un/vai koplīgumā, ciktāl tajos ievērotas šajā nolīgumā izvirzītās minimālās prasības.

[..]

6. Tiesības, ko darba ņēmējs ieguvis vai kas ir iegūšanas stadijā dienā, kad sākas bērna kopšanas atvaļinājums, saglabājas nemainīgas līdz bērna kopšanas atvaļinājuma beigām. Beidzoties bērna kopšanas atvaļinājumam, piemēro šīs tiesības, to skaitā visas pārmaiņas, kas izriet no attiecīgās valsts tiesībām, koplīgumiem vai prakses.
7. Dalībvalstis un/vai darba devēji un darba ņēmēji nosaka darba liguma vai darba attiecību statusu attiecībā uz bērna kopšanas atvaļinājuma laiku.
8. Visus jautājumus par sociālo nodrošinājumu saistībā ar šo nolīgumu izskata un izlemj dalībvalstis saskaņā ar to tiesībām, ņemot vērā tiesību nepārtrauktību uz sociālo nodrošinājumu saskaņā ar dažādajām sistēmām, jo īpaši veselības aprūpes sistēmām.”

Valsts tiesiskais regulējums

- 10 Konsolidētā Darba ņēmēju tiesību pamatnolikuma (*texto refundido de la Ley del Estatuto de los trabajadores*), kurš ir pieņemts saskaņā ar Karaļa 1995. gada 24. marta dekrētā lēmumu Nr. 1/1995 (1995. gada 29. marta BOE Nr. 75, 9654. lpp.), kas grozīts ar 1999. gada 5. novembra Likumu 39/1999 par strādājošu personu ģimenes un darba laika saskaņošanas sekmēšanu (*Ley 39/1999 para promover la conciliación de la vida familiar y laboral de las personas trabajadoras*) (1999. gada 6. novembra BOE Nr. 266, 38934. lpp.), 37. panta 5. punktā ir noteikts, ka personai, kuras tiešā aprūpē likumiski atrodas sešu gadu vecumu nesasniegusi persona, ir tiesības uz darba laika saīsināšanu līdz ar tai atbilstošu darba algas samazinājumu apmērā, kas atbilst no vismaz vienas trešdaļas līdz, augstākais, vienai pusei no tā ilguma.
- 11 Saskaņā ar Vispārīgā likuma par sociālo nodrošinājumu (*Ley General de la Seguridad Social*), kurš pieņemts ar Karaļa 1994. gada 20. jūnija dekrētlikumu 1/1994 (1994. gada 29. jūnija BOE Nr. 154, 20658. lpp.; turpmāk tekstā — “LGSS”), 139. panta 2. punktu darba ņēmējs, kurš ilgstošas darbnespējas dēļ nevar strādāt savā ierastajā arodā, saņem mūža pensiju. LGSS 140. panta 1. punktā ir noteikts, ka šīs pensijas lielums ir noteikts 55 % no summas, kura rodas, darba ņēmēja iemaksu bāzes pēdējos 96 mēnešos pirms apdrošināšanas gadījuma iestāšanās dāļot ar 112.
- 12 Saskaņā ar LGSS 109. panta 1. punktu iemaksu bāze visiem riskiem un situācijām, kuras tiek aizsargātas vispārējās shēmas ietvaros, tostarp nelaimes gadījumi darbā un arodslimības, tiek noteikta no kopējā atalgojuma, neatkarīgi no tā formas vai mērķa, kuru darba ņēmējam ir tiesības saņemt katru mēnesi, vai arī no atalgojuma, kuru tas, strādājot kā algota darba veicējs, faktiski saņem katru mēnesi, ja šī summa ir lielāka.
- 13 Lai noteiktu iemaksu bāzi samazināta darba laika gadījumā, kurš ir noteikts darba ņēmējiem, kuri rūpējas par bērnu līdz sešu gadu vecumam, kurš atrodas to likumīgā aprūpē, 1995. gada 22. decembra Karaļa dekrēts 2064/1995 par iemaksām un citu tiesību uz sociālo nodrošinājumu maksājumiem (*Reglamento General sobre cotización y liquidación de otros derechos de la Seguridad Social*) (1996. gada 25. janvāra BOE Nr. 22, 2295. lpp.) attiecas uz iemaksu sistēmu par darba līgumiem, kuri ir noslēgti par

nepilnu darba laiku. Minētā karaļa dekrēta 65. pantā ir noteikts, ka attiecībā uz algota darba veicējiem, kuri ir noslēguši darba līgumus uz nepilnu darba laiku un aizvietošanas līgumus, iemaksu bāze visiem riskiem un situācijām, kuras tiek aizsargātas saskaņā ar attiecīgo shēmu, tiek noteikta, pamatojoties uz atalgojumu, kurš tiek saņemts par nostrādātajām stundām.

- ¹⁴ Saskaņā ar 1991. gada 18. jūlija rīkojuma par speciālu nolīgumu sociālā nodrošinājuma sistēmas ietvaros regulējumu (*Orden por la que se regula el convenio especial en el Sistema de la Seguridad Social*) (1991. gada 30. jūlija BOE Nr. 181, 25114. lpp.), kurš ir piemērojams personām, kuru likumīgā aprūpē ir mazgadīgais, 14. pantā ir noteikts, ka darba ņēmēji, kuriem saskaņā ar Darba ņēmēju pamatnolikuma konsolidētā teksta, kurš ir grozīts ar Likumu 39/1999, 37. panta 5. punktu ir samazināts darba laiks, jo viņi kopj bērnu vecumā līdz sešiem gadiem, un kuriem proporcionāli ir samazināta alga, var noslēgt speciālu nolīgumu, lai saglabātu tādas pašas iemaksu bāzes, kādas bija noteiktas pirms to darba laika samazinājuma. Iemaksas, kuras ir jāveic, pamatojoties uz šo speciālo nolīgumu, attiecas uz šādām situācijām un riskiem: pensiju, pastāvīgu darba nespēju, kā arī nāvi un izdzīvošanu pēc parastas slimības vai negadījuma, kurš nav negadījums darba vietā.

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

- ¹⁵ No iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka sākot no 1986. gada 17. decembra Gomesa-Limona Sančesa-Kamačo kā administratīvā palīgstrādniece strādāja pilnu darba laiku *Alcampo SA* — uzņēmumā, kurš darbojas nozarē saistībā ar preču izplatīšanu vairumā.
- ¹⁶ Ar minēto uzņēmumu tika noslēgta vienošanās, ka sākot ar 2001. gada 6. decembri Gomesa-Limona Sančesa-Kamačo atbilstoši spēkā esošiem tiesību aktiem sāks

izmantot darba laika samazināšanas shēmu, kas ir piemērojama darba ņēmējiem, kuru likumīgā aprūpē ir bērns vecumā līdz sešiem gadiem, un līdz ar to prasītājas darba dienas laiks tika samazināts par trešdaļu.

- 17 Vienlaikus proporcionāli tika samazināts Gomesas-Limonas Sančesas-Kamačo atalgojums un, tā kā ar viņu netika noslēgts nekāds speciāls nolīgums, arī iemaksu apmērs, kuru gan uzņēmums, gan prasītāja veica sociālā nodrošinājuma vispārējā shēmā, attiecīgā summa atbilst noteiktam procentam no saņemtā atalgojuma.
- 18 Tā kā Gomesa-Limona Sančesa-Kamačo cieta no slimības, kas nav saistīta ar darbu, fizisku un funkcionālu problēmu dēļ viņa uzsāka administratīvo procesu, kura rezultātā 2004. gada 30. jūnijā *INSS* pieņēma lēmumu, atzīstot, ka viņai ir iestājusies pastāvīga pilnīga darbnespēja, kas viņai liedz veikt ierasto arodu un rada tiesības saņemt pensiju 55 % apmērā no iemaksu bāzes, kas ir EUR 920,33 mēnesī.
- 19 Minētā iemaksu bāze tika aprēķināta, pamatojoties uz sociālā nodrošinājuma valsts sistēmā patiesi veikto iemaksu summu laikposmā, kurš bija jāņem vērā saskaņā ar tiesību aktiem, kas nosaka iemaksas, proti, tās iemaksas, kas ir veiktas laikposmā no 1998. gada 1. novembra līdz 2004. gada novembrim. Šajā summā ietilpst visas Gomesas-Limonas Sančesas-Kamačo un viņas darba devēja veiktās iemaksas.
- 20 Prasītāja iesniedza prasību *Madrides Juzgado de lo Social no.º 30* [Sociālo lietu tiesā Nr. 30], pamatojoties uz to, ka, lai gan veiktajā aprēķinā tika ņemtas vērā faktiski veiktās iemaksas, tās tika samazinātas proporcionāli viņas atalgojuma samazinājumam, kas tika veikts pēc tam, kad tika samazinātas viņas darba laiks bērna kopšanas atvaļinājuma laikā, kurš viņai tika piešķirts, lai koptu savu mazgadīgo bērnu, lai gan viņas pensija esot jāaprēķina, pamatojoties uz iemaksu summu, kas atbilst pilnai darba dienai. Viņa norāda, ka piemērotais aprēķins liedz lietderīgu ietekmi pasākumam, kura mērķis ir veicināt vienlīdzību likuma priekšā un novērst diskrimināciju dzimuma dēļ.

- 21 Šādos apstākļos Madrides *Juzgado de lo Social n° 30* nolēma apturēt tiesvedību lietā un Tiesai uzdot šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai, ņemot vērā, ka bērna kopšanas atvaļinājuma piešķiršanai ir jābūt pasākumam, kura mērķis ir sekmēt vienlīdzību tādā kārtībā un apjomā, ko Direktīvas 96/34 [...] prasību minimuma robežās brīvi noteikusi katra dalībvalsts, ir iespējams, ka šā bērna kopšanas atvaļinājuma izmantošana gadījumā, ja nepilngadīgu bērnu kopšanas dēļ ir saīsināts darba laiks un samazināta darba alga, var skart darba ņēmēju vai darba ņēmējas, kas izmanto attiecīgo bērna kopšanas atvaļinājumu, iegūšanas stadijā esošās tiesības, un vai privātpersonas valsts iestādēs var atsaukties uz principu par iegūtu vai iegūšanas stadijā esošu tiesību neaizskaramību?

- 2) It īpaši, vai [Pamatnolīguma par bērna kopšanas atvaļinājumu] 2. noteikuma 6. punkta formulējums “tiesības, ko darba ņēmējs ieguvis vai kas ir iegūšanas stadijā” aptver tikai tiesības attiecībā uz darba nosacījumiem un attiecas tikai uz darba līgumattiecībām ar darba devēju, vai, gluži pretēji, attiecas arī uz sociālā nodrošinājuma jomā iegūtu vai iegūšanas stadijā esošu tiesību saglabāšanu, kā arī vai [Pamatnolīguma par bērna kopšanas atvaļinājumu] 2. noteikuma [8. punktā] izvirzīto nosacījumu par “tiesību nepārtrauktību uz sociālo nodrošinājumu saskaņā ar dažādajām sistēmām” var uzskatīt par izpildītu ar šajā lietā izvērtējamo formulējumu, ko ir piemērojušas valsts iestādes, un vai attiecīgajā gadījumā ir iespējams dalībvalsts valsts iestādēs atsaukties uz minētajām tiesībām uz sociālā nodrošinājuma pabalstu tiesību saglabāšanos tāpēc, ka tās ir pietiekami skaidras un precīzas?

- 3) Vai ar Kopienas tiesību noteikumiem ir saderīgs valsts tiesību akts, saskaņā ar kuru bērna kopšanas atvaļinājuma dēļ veiktā darba laika saīsinājuma laikā saņemamā invaliditātes pensija tiek samazināta salīdzinājumā ar to, kas būtu pienākusies līdz minētajam atvaļinājumam, un turklāt tiek radīts turpmāko pabalstu uzkrājuma un finansējuma samazinājums atbilstoši darba laika un darba algas samazinājumam?

- 4) Ņemot vērā valsts tiesu pienākumu interpretēt valsts tiesības, ievērojot direktīvā noteiktos pienākumus, lai pēc iespējas lielākā mērā nodrošinātu Kopienu tiesību normā noteikto mērķu sasniegšanu, vai šis nosacījums ir jāattiecina arī uz sociālā nodrošinājuma jomā esošo tiesību saglabāšanos bērna kopšanas atvaļinājuma izmantošanas laikā un, konkrēti, gadījumos, kad tas izmantots daļēja atvaļinājuma vai darba laika saīsinājuma formā, kā tas ir noticis šajā gadījumā?

- 5) Vai konkrētajos lietas apstākļos sociālā nodrošinājuma pabalstu tiesību un maksājamā apjoma samazināšana bērna kopšanas atvaļinājuma laikā var tikt uzskatīta par tiešu vai netiešu diskrimināciju, kas ir pretrunā Direktīvai 79/7[...] un noteikumiem par vienlīdzīgas attieksmes principu un nediskriminēšanu starp vīriešiem un sievietēm sociālā nodrošinājuma jautājumos, kā arī pretrunā prasībai par vīriešu un sieviešu vienlīdzību un nediskriminēšanu, kas izriet no visām dalībvalstīm kopējās tradīcijas tiktāl, ciktāl šim principam jāattiecas ne vien uz nodarbinātības nosacījumiem, bet arī uz valsts pasākumiem darba ņēmēju sociālās aizsardzības jomā?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pieņemamību

²² INSS un Spānijas valdība uzskata, ka pirmais jautājums ir jāatzīst par nepieņemamu.

²³ INSS un Spānijas valdība norāda, ka minētais jautājums, kura formulējums ir tīri hipotētisks un vispārīgs, nav pietiekami precīzs. Neesot norādīta konkrētā iespējamā situācija, kas varētu ietekmēt tiesības, kuras darba ņēmējs iegūst bērna kopšanas atvaļinājuma laikā.

- 24 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka EKL 234. pantā noteiktās procedūras ietvaros, kuras pamatā ir funkciju sadale starp valsts tiesām un Tiesu, jebkurš lietas fakts vērtējums ir valsts tiesas kompetencē. Tāpat valsts tiesa, kura iztiesā prāvu un kurai jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, ir tā, kas, ņemot vērā lietas īpatnības, var noteikt, cik lielā mērā vajadzīgs ir prejudiciālais nolēmums, lai šī tiesa taisītu spriedumu, un cik atbilstīgi ir Tiesai uzdotie jautājumi. Tātad gadījumā, ja uzdotie jautājumi skar Kopienas tiesību interpretāciju, Tiesai principā ir pienākums pieņemt nolēmumu (skat. it īpaši 2003. gada 25. februāra spriedumu lietā C-326/00 *IKA*, *Recueil*, I-1703. lpp., 27. punkts; 2005. gada 12. aprīļa spriedumu lietā C-145/03 *Keller*, Krājums, I-2529. lpp., 33. punkts, un 2006. gada 22. jūnija spriedumu lietā C-419/04 *Conseil général de la Vienne*, Krājums, I-5645. lpp., 19. punkts).
- 25 Tomēr Tiesa ir arī nospriedusi, ka izņēmuma apstākļos tai ir jāpārbauda nosacījumi, kādos valsts tiesa ir tajā vērsusies, lai pārbaudītu pati savu kompetenci (šajā sakarā skat. 1981. gada 16. decembra spriedumu lietā 244/80 *Foglia*, *Recueil*, 3045. lpp., 21. punkts). Atteikums lemt par valsts tiesas uzdotu prejudiciālu jautājumu ir iespējams tikai tad, ja acīmredzami ir skaidrs, ka prasītajai Kopienas tiesību interpretācijai nav nekādas saistības ar realitāti vai pamata prāvas priekšmetu, ja problēma ir hipotētiska vai arī ja Tiesas rīcībā nav tādu vajadzīgo faktisko un tiesību apstākļu, lai varētu sniegt noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (skat. it īpaši 2001. gada 13. marta spriedumu lietā C-379/98 *PreussenElektra*, *Recueil*, I-2099. lpp., 39. punkts, un 2002. gada 22. janvāra spriedumu lietā C-390/99 *Canal Satellite Digital*, *Recueil*, I-607. lpp., 19. punkts).
- 26 Šajā gadījumā pamata lieta attiecas uz pastāvīgas darbnespējas pensijas tiesībām, kuras darba ņēmēja ir ieguvusi bērna kopšanas atvaļinājuma laikā, strādājot nepilnu darba laiku, proti, pamatojoties uz to laikposmu, kurā iemaksas likumā paredzētajā sociālā nodrošinājuma apdrošināšanas sistēmā, kas viņai tika piemērota, tika samaksātas proporcionāli saņemtajai algai, un šīs situācijas rezultātā prasītājai tika piešķirta pensija mazākā apmērā par to, uz kādu viņai būtu tiesības, ja viņa būtu turpinājusi strādāt pilnu darba laiku.
- 27 No tā izriet, ka, uzdodot pirmo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, pirmkārt, vai attiecībā uz bērna kopšanas atvaļinājuma laiku Pamatnolīguma par bērna kopšanas

atvaļinājumu 2. noteikuma 6. punkts neļauj, aprēķinot darba ņēmēja pastāvīgas darbnespējas pensiju, ņemt vērā veiktās iemaksas, kas ir tikušas samazinātas proporcionāli šajā laikposmā saņemtajai algai, un pieprasa, lai tiktu ņemtas vērā iemaksas, kas atbilst pilnai darba samaksai. Otrkārt, iesniedzējtiesa vaicā, vai indivīdi uz minēto noteikumu var atsaukties valsts tiesā pret valsts iestādēm.

28 Līdz ar to šķiet, ka pirmajam uzdotajam jautājumam ir saistība ar iesniedzējtiesas noteikto pamata lietas priekšmetu un sniegtā atbilde var būt lietderīga iesniedzējtiesai, izlemjot, vai Pamatnolīgums par bērna kopšanas atvaļinājumu nepieļauj šādas sekas.

29 No tā izriet, ka pirmais prejudiciālais jautājums ir pieņemams.

Par pirmo līdz ceturto jautājumu

30 Lai varētu sniegt lietderīgu atbildi, kas ļautu iesniedzējtiesai izskatīt pamata lietu, pirmais, otrais un ceturtais jautājums, kurš katrs sastāv no divām daļām, ir jāpārformulē un šie četri jautājumi ir jāizskata atkarībā no problēmām, kas rodas to ietvaros, ievērojot kārtību, kas atšķiras no tās, kādā šie jautājumi tika uzdoti.

31 Attiecībā uz otrā jautājuma pirmo daļu šķiet, ka tas ir uzdots ciešā saistībā ar pirmo jautājumu, kurš tika izskaidrots šī sprieduma 27. punktā, un tas ir jāapskata saistībā ar pirmā jautājuma pirmo daļu, trešo jautājumu un ceturto jautājuma otro daļu.

Par pirmā jautājuma otro daļu

- 32 Ar pirmā jautājuma otro daļu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai indivīds valsts tiesā var atsaukties uz Pamatnolīguma par bērna kopšanas atvaļinājumu 2. noteikuma 6. punktu pret valsts iestādēm.
- 33 Šajā sakarā no pastāvīgās judikatūras izriet, ka visos gadījumos, kad direktīvas normas no to satura viedokļa šķiet esam beznosacījuma un pietiekoši precīzas, privātpersonas var uz tām atsaukties pret valsti, it īpaši ja tā ir darba devēja statusā (šajā sakarā skat. it īpaši 1986. gada 26. februāra spriedumu lietā 152/84 *Marshall, Recueil*, 723. lpp., 46. un 49. punkts; 2003. gada 20. marta spriedumu lietā C-187/00 *Kutz-Bauer, Recueil*, I-2741. lpp., 69. un 71. punkts, kā arī 2008. gada 15. aprīļa spriedumu lietā C-268/06 *Impact*, Krājums, I-2483. lpp., 57. punkts).
- 34 Kā to ir konstatējusi Tiesa, šo judikatūru ir pieļaujams attiecināt uz nolīgumiem, kuri, tāpat kā Pamatnolīgums par bērna kopšanas atvaļinājumu, ir izstrādāti EKL 139. panta 1. punkta dialoga starp sociālajiem partneriem Kopienas līmenī rezultātā un kas atbilstoši šī paša panta 2. punktam īstenoti ar Eiropas Savienības Padomes direktīvu, kuras neatņemama sastāvdaļa tas ir (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Impact*, 58. punkts, un 2009. gada 23. aprīļa spriedumu apvienotajās lietās no C-378/07 līdz C-380/07 *Angelidaki u.c.*, Krājums, I-3071. lpp., 195. punkts).
- 35 Pamatnolīguma par bērna kopšanas atvaļinājumu 2. noteikuma 6. punktā ir noteikts pienākums nemainīgi saglabāt tiesības, ko darba ņēmējs ieguvis vai kas ir iegūšanas stadijā dienā, kad sākas bērna kopšanas atvaļinājums, līdz bērna kopšanas atvaļinājuma beigām, kā arī piemērot šīs tiesības, beidzoties bērna kopšanas atvaļinājumam, tostarp arī visas starplaikā radušās pārmaiņas.

36 Minētais 2. noteikuma 6. punkts, kura mērķis ir izvairīties no jebkāda apdraudējuma to darbaņēmēju tiesībām, kuri ir izvēlējušies izmantot bērna kopšanas atvaļinājumu, vispārējā veidā un nepārprotami nosaka pienākumu gan valsts iestādēm, gan darba devējiem atzīt tiesības, kas jau ir iegūtas vai ir iegūšanas stadijā šāda bērna kopšanas atvaļinājuma sākumā, kā arī nodrošināt, ka bērna kopšanas atvaļinājuma beigās darbaņēmēji var turpināt iegūt tiesības tā, it kā bērna kopšanas atvaļinājuma nebūtu bijis. Tātad Pamatnolīguma par bērna kopšanas atvaļinājumu 2. noteikuma 6. punkta saturs šķiet pietiekoši precīzs, lai uz to varētu atsaukties privātpersona un to varētu piemērot tiesa (skat. pēc analogijas iepriekš minēto spriedumu lietā *Marshall*, 52. punkts).

37 Līdz ar to uz pirmā jautājuma otro daļu ir jāatbild, ka indivīdi var atsaukties uz Pamatnolīguma par bērna kopšanas atvaļinājumu 2. noteikuma 6. punktu valsts tiesā.

Par pirmā jautājuma pirmo daļu, otrā jautājuma pirmo daļu, trešo jautājumu un ceturto jautājuma otro daļu

38 Uzdodot pirmā jautājuma pirmo daļu, otrā jautājuma pirmo daļu, trešo jautājumu un ceturto jautājuma otro daļu, kas ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Pamatnolīguma par bērna kopšanas atvaļinājumu 2. noteikuma 6. un 8. punkts nepieļauj, aprēķinot darbaņēmēja pastāvīgas darbnespējas pensiju, ņemt vērā, ka viņš bērna kopšanas atvaļinājuma laikā ir strādājis nepilnu darba laiku un šajā laikā veicis iemaksas un ieguvis tiesības uz pensiju proporcionāli saņemtajai algai, kā rezultātā viņam tika piešķirta pensija mazākā apmērā par to, kādu viņš būtu saņēmis, ja darbaņēmējs būtu turpinājis strādāt pilnu darba laiku.

39 Gan no Pamatnolīguma par bērna kopšanas atvaļinājumu 2. noteikuma 6. punkta, gan no konteksta, kādā šī tiesību norma atrodas, izriet, ka tās mērķis ir izvairīties no tā, ka tiek zaudētas tiesības, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām, kuras ir iegūtas vai tiek iegūtas un kuras ir darbaņēmēja rīcībā, tiklīdz viņš uzsāk bērna kopšanas atvaļinājumu, kā arī garantēt, ka, minētajam bērna kopšanas atvaļinājumam beidzoties, attiecībā uz šīm tiesībām viņš atradīsies tādā pašā situācijā, kādā viņš bija pirms bērna kopšanas

atvaļinājuma. Minētās tiesības, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām, ir tās, kuras darba ņēmējs var izmantot brīdī, kad sākas bērna kopšanas atvaļinājums.

- 40 Tomēr Pamatnolīguma par bērna kopšanas atvaļinājumu 2. noteikuma 6. punkts neregulē tiesības un pienākumus, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām bērna kopšanas atvaļinājuma laikā, ko saskaņā ar minēto 2. noteikuma 7. punktu nosaka dalībvalstis un/vai sociālie partneri. Lai noteiktu nolīguma vai darba tiesisko attiecību sistēmu, šajā noteikumā ir ietverta atsauce uz valsts tiesību aktiem un darba koplīgumiem, tostarp attiecībā uz apmēru, kādā darba ņēmējs minētā bērna kopšanas atvaļinājuma laikā turpina iegūt tiesības attiecībā uz darba devēju, kā arī atbilstoši sociālā nodrošinājuma arodnodrošinājuma shēmām.
- 41 Pamatnolīgumā par bērna kopšanas atvaļinājumu skaidri nav regulēta arī turpmāku tiesību iegūšana saskaņā ar likumā noteikto sociālā nodrošinājuma apdrošināšanas shēmu bērna kopšanas atvaļinājuma laikā. Tomēr šī pamatnolīguma 2. noteikuma 8. punkts attiecībā uz visu sociālā nodrošinājuma jautājumu, kas ir saistīti ar šo nolīgumu, izvērtēšanu un noteikšanu atsaucas uz valsts tiesību aktiem. Tātad apmērs, kādā darba ņēmējs var turpināt iegūt sociālā nodrošinājuma tiesības laikā, kad viņš izmanto bērna kopšanas atvaļinājumu, strādājot nepilnu darba laiku, ir jānosaka dalībvalstīm.
- 42 Katrā ziņā, pat ja ir taisnība, ka gan Pamatnolīguma par bērna kopšanas atvaļinājumu vispārējo apsvērumu 10. un 11. punktā, gan tā 2. noteikuma 8. punktā ir atsauce uz sociālā nodrošinājuma pabalstu saglabāšanu laikā, kad darba ņēmējs izmanto bērna kopšanas atvaļinājumu, tomēr nenosakot dalībvalstīm konkrētu pienākumu šajā sakarā, darba ņēmēja tiesību iegūšana uz turpmākiem sociālā nodrošinājuma pabalstiem šajā laikposmā šajā pamatnolīgumā nav minēta.
- 43 No tā izriet, ka minētā pamatnolīguma 2. noteikuma 6. un 8. punkts nenosaka dalībvalstīm pienākumu garantēt darba ņēmējiem, ka laikā, kad tie izmanto bērna

kopšanas atvaļinājumu, strādājot nepilnu darba laiku, viņi turpinās iegūt tiesības uz turpmākiem sociālā nodrošinājuma pabalstiem tādā pašā apmērā, kādā tas būtu, ja viņi būtu turpinājuši strādāt pilnu darba laiku.

- 44 Līdz ar to uz pirmā jautājuma pirmo daļu, otrā jautājuma pirmo daļu, trešo jautājumu un ceturtā jautājuma otro daļu ir jāatbild, ka Pamatnolīguma par bērna kopšanas atvaļinājumu 2. noteikuma 6. un 8. punkts pieļauj, ka, aprēķinot darba ņēmēja pastāvīgas darbnespējas pensiju, tiek ņemts vērā fakts, ka viņš ir izmantojis bērna kopšanas atvaļinājuma laiku, strādājot nepilnu darba laiku, šajā laikā veicot iemaksas un iegūstot tiesības uz pensiju proporcionāli saņemtajai algai.

Par ceturtā jautājuma pirmo daļu un otrā jautājuma otro daļu

- 45 Uzdotot ceturtā jautājuma pirmo daļu un otrā jautājuma otro daļu, kas ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Pamatnolīguma par bērna kopšanas atvaļinājumu 2. noteikuma 8. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nosaka dalībvalstīm pienākumu paredzēt, ka bērna kopšanas atvaļinājuma laikā turpinās sociālā nodrošinājuma pabalstu saņemšana, kā arī — vai uz minēto noteikumu indivīdi var atsaukties valsts tiesā pret valsts iestādēm.

- 46 Šajā sakarā, pirmkārt, ir jānorāda, ka Pamatnolīguma par bērna kopšanas atvaļinājumu 2. noteikuma 3. punkts attiecībā uz bērna kopšanas atvaļinājuma pieejamības nosacījumu noteikšanu un noteikumiem tā piemērošanai atsaucas uz likumu un/vai darba koplīgumiem dalībvalstīs. Tomēr šie noteikumi ir jāīsteno, ievērojot Pamatnolīgumā par bērna kopšanas atvaļinājumu noteiktos minimālos norādījumus.

- 47 Otrkārt, pat, ja Pamatnolīguma par bērna kopšanas atvaļinājumu 2. noteikuma 8. punkts arī attiecībā uz visu sociālā nodrošinājuma jautājumu, kas ir saistīti ar minēto nolīgumu, izskatīšanai un izlemšanai atsaucas uz dalībvalstu tiesību aktiem, dalībvalstīm tiek vienīgi ieteikts ņemt vērā tiesību nepārtrauktību uz sociālo nodrošinājumu nozīmi saistībā ar dažādiem riskiem bērna kopšanas atvaļinājuma laikā, īpaši veselības aprūpi.
- 48 Turklāt gan minētā 2. noteikuma 8. punkta redakcija, gan fakts, ka Pamatnolīgumu par bērna kopšanas atvaļinājumu noslēdza sociālie partneri, kurus pārstāvēja starpprofesiju organizācijas, pierāda, ka ar to nevar tikt noteikti pienākumi valsts sociālā nodrošinājuma kasēm, kas nav šī nolīguma puses.
- 49 Turklāt saskaņā ar Pamatnolīguma par bērna kopšanas atvaļinājumu vispārējo apsvērumu 11. punktu dalībvalstīm, ņemot vērā budžeta stāvokli, būtu jāapsver arī tiesību saglabāšana uz attiecīgiem sociālā nodrošinājuma pabalstiem, kādi tie ir minimālā bērna kopšanas atvaļinājuma laikā.
- 50 No iepriekš minētā izriet, ka Pamatnolīguma par bērna kopšanas atvaļinājumu 2. noteikuma 8. punkts dalībvalstīm nenosaka nekādu pienākumu paredzēt, ka bērna kopšanas atvaļinājuma laikā darba ņēmējs turpina saņemt sociālā nodrošinājuma pabalstus, kā arī nenosaka darba ņēmēja tiesības. Tātad, bez nepieciešamības izvērtēt, vai šajā tiesību normā ir beznosacījuma un pietiekami precīzas normas, indivīdi uz minēto 2. noteikuma 8. punktu nevar atsaukties valsts tiesā pret valsts iestādēm.
- 51 Līdz ar to uz ceturrtā jautājuma pirmo daļu un otrā jautājuma otro daļu ir jāatbild, ka Pamatnolīguma par bērna kopšanas atvaļinājumu 2. noteikuma 8. punkts nenosaka pienākumus dalībvalstīm, izņemot pienākumu izskatīt un izlemt sociālā nodrošinājuma jautājumus, kas ir saistīti ar šo pamatnolīgumu saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Šī tiesību norma dalībvalstīm neliek paredzēt, ka bērna kopšanas atvaļinājuma laikā ir

jāturpinās sociālā nodrošinājuma pabalstu saņemšanai. Individīdi nevar atsaukties uz minēto 2. noteikuma 8. punktu valsts tiesā pret valsts iestādēm.

Par piekto jautājumu

- 52 Uzdotot piekto jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai vienlīdzīgas attieksmes princips pret vīriešiem un sievietēm un īpaši vienlīdzīgas attieksmes princips pret vīriešiem un sievietēm sociālā nodrošinājuma jautājumos Direktīvas 79/7 izpratnē nepieļauj, ka bērna kopšanas atvaļinājuma laikā, strādājot nepilnu darba laiku, darba ņēmējs iegūst tiesības uz pastāvīgu darbnespējas pensiju atkarībā no paveiktā darba un saņemtās algas, nevis atbilstoši tam, kā strādājot pilnu darba laiku.
- 53 Vispirms ir jākonstatē, ka pamata lietā apskatītie valsts tiesību akti neietver tiešu diskrimināciju, jo tie tiek vienādi piemēroti gan vīriešu dzimtes, gan sieviešu dzimtes darba ņēmējiem. Līdz ar to ir jāpārbauda, vai šie tiesību akti var ietvert netiešu diskrimināciju.
- 54 No pastāvīgās judikatūras izriet, ka netieša diskriminācija pastāv tad, ja pasākums, kaut arī neitrāli formulēts, tomēr faktiski nostāda nelabvēlīgā situācijā daudz lielāku skaitu sieviešu nekā vīriešu (skat. it īpaši 1998. gada 27. oktobra spriedumu lietā C-411/96 *Boyle u.c.*, *Recueil*, I-6401. lpp., 76. punkts, un 1999. gada 21. oktobra spriedumu lietā C-333/97 *Lewen*, *Recueil*, I-7243. lpp., 34. punkts).
- 55 Šajā sakarā ir jānorāda, kā to ir darījusi arī iesniedzējtiesa, ka, lai varētu nodoties bērnu audzināšanai, sievietes daudz biežāk nekā vīrieši izvēlas noteiktu laiku samazināt darba laiku, no kā izriet proporcionāls darba algas samazinājums, kā rezultātā samazinās sociālā nodrošinājuma tiesības, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām.

- 56 Tomēr no pastāvīgās judikatūras arī izriet, ka diskrimināciju veido atšķirīgu noteikumu piemērošana līdzīgās situācijās vai tā paša noteikuma piemērošana atšķirīgās situācijās (skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā *Boyle*, 39. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *Lewen*, 36. punkts).
- 57 Darba ņēmējs, kurš izmanto bērna kopšanas atvaļinājumu, kas ir paredzēts Direktīvā 96/34, ar kuru tiek īstenots Pamatnolīgums par bērna kopšanas atvaļinājumu, saskaņā ar kādu no valsts tiesību aktā vai darba koplīgumā paredzētu nosacījumu, strādājot nepilnu darba laiku, atrodas īpašā situācijā, kas nevar tikt pielīdzināta situācijai, kādā atrodas vīrietis vai sieviete, kas strādā pilnu darba laiku (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Lewen*, 37. punkts).
- 58 Pamata lietā apskatītie valsts tiesību akti paredz, ka pastāvīgas darbnespējas pensijas apmērs tiek aprēķināts, pamatojoties uz dara devēja un darbinieka faktiski veiktām iemaksām attiecīgajā laika posmā, šajā gadījumā — astoņus gadus pirms riska iestāšanās. Tiktāl, ciktāl bērna kopšanas atvaļinājuma laikā, strādājot nepilnu darba laiku, darba ņēmējs saņem algu mazākā apmērā, jo ir samazināts viņa darba laiks, iemaksas, kas ir procenti no algas, arī tiek samazinātas, no tā rodas atšķirības tiesību iegūšanā uz turpmākiem sociālā nodrošinājuma pabalstiem starp darba ņēmējiem, kas strādā pilnu darba laiku, un tiem, kas izmanto bērna kopšanas atvaļinājumu, strādājot nepilnu darba laiku.
- 59 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka Tiesa jau ir noteikusi, ka Kopienu tiesībām nav pretrunā tas, ka vecuma pensija tiek aprēķināta, pamatojoties uz *pro rata temporis* principu nepilna darba laika gadījumā. Tas, ka papildu ierēdņa nostrādāto gadu skaitam tiek ņemts vērā viņa faktiski veiktais darba laiks karjeras laikā, salīdzinot ar ierēdni, kurš visu savas karjeras laiku ir strādājis pilnu laiku, ir uzskatāms par objektīvu kritēriju, kas nekādā veidā nav saistīts ar diskrimināciju dzimuma dēļ un kas ļauj proporcionāli samazināt tiesības uz pensiju (skat. attiecībā uz civildienestu 2003. gada 23. oktobra spriedumu apvienotajās lietās C-4/02 un C-5/02 *Schönheit* un *Becker*, *Recueil*, I-12575. lpp., 90. un 91. punkts).

- 60 Attiecībā uz Direktīvu 79/7 jāpiebilst, ka saskaņā ar tās pirmo apsvērumu un 1. pantu, tās vienīgais mērķis ir pakāpeniski īstenot vienlīdzīgas attieksmes principu starp vīriešiem un sievietēm sociālā nodrošinājuma jomā. Saskaņā ar minētās direktīvas 7. panta 1. punkta b) apakšpunktu dalībvalstīm ir tiesības izslēgt no šīs direktīvas piemērošanas jomas tiesību uz tiesību aktos noteiktiem sociālā nodrošinājuma pabalstiem iegūšanu pēc pārtraukuma darbā, kas ir radies saistībā ar bērnu audzināšanu.
- 61 No tā izriet, ka tiesiskais regulējums attiecībā uz tiesību uz sociālā nodrošinājuma pabalstiem iegūšanu pārtraukuma darbā laikā, kas ir radies saistībā ar bērnu audzināšanu, joprojām ir dalībvalstu kompetencē (skat. 1991. gada 11. jūlija spriedumu lietā C-31/90 *Johnson, Recueil*, I-3723. lpp., 25. punkts).
- 62 No judikatūras izriet, ka Direktīva 79/7 nekādā gadījumā nenosaka pienākumu dalībvalstīm piešķirt priekšrocības sociālā nodrošinājuma jomā personām, kas ir uzaudzinajušas bērnus, vai paredzēt tiesības uz pabalstiem pēc pārtraukumiem darbā, kas ir radušies sakarā ar bērnu audzināšanu (skat. pēc analogijas 1994. gada 13. decembra spriedumu lietā C-297/93 *Grau-Hupka, Recueil*, I-5535. lpp., 27. punkts).
- 63 Līdz ar to uz piekto jautājumu ir jāatbild, ka vienlīdzīgas attieksmes princips starp vīriešiem un sievietēm un it īpaši vienlīdzīgas attieksmes princips pret vīriešiem un sievietēm sociālā nodrošinājuma jautājumos Direktīvas 79/7 izpratnē pieļauj, ka bērna kopšanas atvaļinājuma laikā, strādājot nepilnu darba laiku, darba ņēmējs iegūst tiesības uz pastāvīgu darbnespējas pensiju atkarībā no paveiktā darba un saņemtās algas, nevis atbilstoši tam, kā strādājot pilnu darba laiku.

Par tiesāšanās izdevumiem

⁶⁴ Attiecībā uz pamata lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

- 1) indivīdi var atsaukties valsts tiesā uz Padomes 1996. gada 3. jūnija Direktivas 96/34/EK par *UNICE*, *CEEP* un EAK noslēgto pamatnolīgumu attiecībā uz bērna kopšanas atvaļinājumu pielikumā ietvertā 1995. gada 14. decembrī noslēgtā pamatnolīguma par bērna kopšanas atvaļinājumu 2. noteikuma 6. punktu;
- 2) Pamatnolīguma par bērna kopšanas atvaļinājumu 2. noteikuma 6. un 8. punkts pieļauj, ka, aprēķinot darba ņēmēja pastāvīgas darbnespējas pensiju, tiek ņemts vērā fakts, ka viņš ir izmantojis bērna kopšanas atvaļinājuma laiku, strādājot nepilnu darba laiku, šajā laikā veicot iemaksas un iegūstot tiesības uz pensiju proporcionāli saņemtajai algai;
- 3) Pamatnolīguma par bērna kopšanas atvaļinājumu 2. noteikuma 8. punktā nav noteikts pienākums dalībvalstīm, izņemot pienākumu izskatīt un izlemt sociālā nodrošinājuma jautājumus, kas ir saistīti ar šo pamatnolīgumu saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Šī tiesību norma dalībvalstīm neliek paredzēt, ka bērna kopšanas atvaļinājuma laikā ir jāturpinās sociālā nodrošinājuma pabalstu saņemšanai. Indivīdi nevar atsaukties uz minēto 2. noteikuma 8. punktu valsts tiesā pret valsts iestādēm;

- 4) vienlīdzīgas attieksmes princips starp vīriešiem un sievietēm un it īpaši vienlīdzīgas attieksmes princips pret vīriešiem un sievietēm sociālā nodrošinājuma jautājumos Padomes 1978. gada 19. decembra Direktīvas 79/7/EEK par pakāpenisku vienlīdzīgas attieksmes principa pret vīriešiem un sievietēm īstenošanu sociālā nodrošinājuma jautājumos izpratnē pieļauj, ka bērna kopšanas atvaļinājuma laikā, strādājot nepilnu darba laiku, darba ņēmējs iegūst tiesības uz pastāvīgu darbnespējas pensiju atkarībā no paveiktā darba un saņemtās algas, nevis atbilstoši tam, kā strādājot pilnu darba laiku.

[Paraksti]